Szombat **16. Szám.** **November 22-n 1856.**

A „*Kolozsvári Közlöny*“ megjelenik minden *szerdán* és *szombaton* reggel.

Szerkesztőségi szállás. piacz-sor, Dietrich-ház, 277 sz. hová a lapot illető küldemények, u. m. kéziratok és hirdetések utasitandók. Bérmentetlen leveleket csak r. dolgozótársainktól fogadunk el.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Politikai, tudományos és szépirodalmi lap.

Előfizetési dij:

Félévre . . . . . 5 frt. p. p.
Negyedévre . . . . 2 „ 40 kr.
Egy hóra . . . . 1 frt.

Az előf. pénzek **Stein J.** könyvkereskedésébe, *bérmentesen* küldendők.

Hirdetéseket soronkint 4 ezüst krajczárért, *irodalmiakat* 2 kr-ért gyorsan közlünk.

SZELLEMI ÉRDEKEINK.

II.

Midőn jelenkorunk a társadalmi munkásságot csaknem egész erejével az anyagi érdekek terére, az ipar és vállalatok szép reményekkel kecsegtető, de nem ritkán erkölcsi sülyedésre is vezethető mezejére tereli; tán azon hitben teszi, hogy ez által a társadalom test-szervezete magából a kóranyagokat kiveti, a helyett önfentartására egésséges vért teremt, s épebb, izmosabb testalkatot regenerál a közjollétnek. Azonban, ha nétalán e hitben élne, már a közel jövendő fel fogja deriteni, hogy hite téveszmére van épitve.

Ha a társadalmi munkásság minden táperőt vagy a tápanyagoknak legnagyobb részit csak az anyagi érdekek mezejéről szívja, a legnagyobb mathematikai bizonyossággal állithatni, hogy az állam-test a jövendőnek tán még veszélyesebb kóranyagokat készit, mint a minők a netalán benne rejlők, melyektől megtisztitani törekszenek. Ha volnának, a kik ezen állitást merésznek, biztos alap nélkülinek gondolják, azokat elegendőnek vélem utalni arra, hogy a társadalmat, mint egyes emberek öszvegét, és az egyes embert, ha nem is éppen ugyanaz, de mindenesetre analog törvények kormányozzák fejlődésében, tehát minden számitás, a melynek alapul az emberi természet csak egyik oldala szolgál, tévútra romlásra vezet. És ugyan a történelem, a leélt nemzetek példájában nem elég szembeszökőleg tanitja-e, hogy mindenütt, a hol az eszmék fejlesztésitől a társadalmi munkásságot elvezették az anyagi érdekek tulnyomó fejlesztése által s éképp a közmunkásságot egyoldalu irányba árkolták, elvégre is erkölcsi eltörpülést, nemzeti romlást nyertek végeredményül. Emlekezzünk egyebek közt csak a római imperatorok korára és látni fogjuk, hogy ha azok némileg képesek voltak is az ipar élesztése, a közmunkak növelése, szóval az anyagi érdekek előtérbe állitása által a respublica ideje alatt virágzásnak indult eszmefejlődést háttérbe szoritani, de egyszersmind elhintették magvait az anyagiak adoratusával járni szokott erkölcsi romlottságnak, a mely Rómát megdönté s rabigába sülyesztő.

Nem akarom, hogy anyagi érdekeinket elhanyagoljuk, mert ez szintugy lesülyesztene, romlásra vezetne; hanem akarom, hogy nemzettestünk ép, erőteljes kifejthetése tekintetéből szellemi érdekeinket szintoly előszeretettel miveljük, fejleszszük, mint az anyagiakat.

Vagy tán azon nézet akar érvényre vergődni, mintha a miveltség kenyerén élő társadalom oly kóranyagokat fejleszt ki az álladalmak testében, melyek a vérkeringést zak latják, lázas állapotban tartják; a rendes fejlődésnek ellenségei. Csalodás; végetlen csalodás! A mig az ember emberi természetétől meg nem válik, természeti ösztöne hajtja arra, hogy a jobb után törekedjék; a tökéletesedés ösztöne az ember legszebb tulajdonsága. Ha ezen ösztön elibe gátot vetnek, ha az emberi fejlődés villanyfolyamát feltartoztatják, a rázkodások és rombolások kikerülhetlenek. Az emberiség nem mai gyermek, hogy fejlődése természetét ne lehessen ismerni. Tekintsetek az emberiség fejlődése folyamára s a történelem megtanit, hogy, ha valamely század vagy századrész a fejlődés munkájában lankadott, s magát mintegy álom által látszott kipihenni, a következő kór annál erélyesebben fogott a nagy munkához; mint a szorgalmas munkás, ki a történetesen hoszszabbra nyult déli álom után megkettőzteti szorgalmát munkája végzésére. Ha nézetem ellen netalán a nyugalmas tizenhetedik századot emlititek, én arra csak azt mondom, hogy az után a tizennyolczadik következett, a mely a társadalmi életet szintugy megszürte, mint korábban a reformatio, vagy a keresztény vallás feltünése.

Az emberiség missioja e földön a tökéletesbüles; tökéletesbülés az anyagi, főképpen pedig a szellemi javakban. Fáradozik a mindennapi kenyérért, de sovárogja a szellem kenyerét, a miveltséget is. Azt is, ezt is ohajtja mindig sokasitani Vannak, kiket a mindennapi kenyér megszerzése egészen leköt s nem engedi a miveltség kenyerét keresni. De a kik szerencsésb csillagzat gyermekei, s mind a kettőnek birtokába jutottak, solidaris kötelességök, az ilyeket is részeltetni a miveltség kenyeréből, ha sovárogják. Ez nem az ominosus communismus; mert, hisz a miveltség kenyere annál többre szaporodik, mentől többen részesülnek belőle; a megosztás által nő.

Azért mindig a tisztelet méjj hálájával is merem fel őseink bölcs intézkedéseit, a melyek hazánkat a népesség arányához képest elég sok mivelődési eszközzel — iskolákkal hálozták bé, s oly olcsó tanulhatást tettek lehetővé a minőnek párját más országokban hasztalan keressük. Bámulom azon áldozatkészségét, mely anynyi iskolát életre hozott s fenállását biztositotta és folyvást gyámolitja. A mit másutt fejedelmi kegy visz végbe, azt nálunk hazafiak magas gondolkozása, a vallásos élettel egybefért tanitási ügyért lángoló buzgalom eszközli Nálunk a vagyonos és természetes magzatnélküli hazafiak örököse, rendesen ez vagy amaz iskola. És ki volna, a ki az ily tények hosszu és fényes láncz sorában nemzetünk ép velejét, jó és nemes iránti hajlamát ne ismerné fel? ki merné állitani, hogy azon nemzet, melynek oly számtalan fiai áldoztak a jövőért, életéről lemondani akarna?

De az ősök nimbuszából, ha annál nagyobb is, tétlenül nem sokáig élhetne a maradék; szétfoszlanék az, mint a hanyag gazda házfedele, s meztelen hagyná a gondatlant. Maradt tehát mi reánk is tenni való. De nem volna e szégyenitő, ha eleink érettünk is mindent végeztek volna? Nem akarok igazságtalan lenni, azért a legnagyobb örömmel bevallom, hogy Erdélyben az iskolák szent ügye által igénybe vett hazafi áldozatot, az ügy szeretete, elég áldásosan megtermette és termi folytonosan Van még is, a mit a haza érdekében másképpen ohajtanék.

Midőn régebb a székely ember N. Enyedre vitte fiát tanulni, bucsú pénzül néhány garast adván neki, biztatá: az élettől ne félj ebbe a nagy, szép házba (az iskolába) fogsz lakni, ez a sok asztag — az iskola csüre körül — mind a tiétek, ha jol tanulsz és jol viseled magad, boldog ember leszesz. És ugy lett.

A szegény csiki székely hasonlót tőn a kolozsvári seminariummal, a vagyonosabb a convictussal; a hol az elsőben csaknem ingyen, az utolsóban kevés dijért élhetett és tanulhatott a tanuló.

Az idő ugy hozta magával, hogy az erdélyi mivelődésnek e nagy factorai tényezni megszüntek. Azonban amazt az illetők buzgalma ma holnap viszszaadja a hazai értelmi tőkének, vagy jobban mondva, némileg már is viszszaadta

Ez utolsóknak jótékony hatályát még folyvást nélkülözi a haza, nélkülözik azok, a kik csak kevés anyagi erő segélye mellett juthatnak a miveltség kenyeréhez; nélkülözi azon erőteljes nép, a mely anynyi értelmes polgárt adott a hazának és jó szolgát vallásfelekezetének. Azonban, mert ez ügy fellenditését, gyümölcsözővé tételét egy oly magas állásu egyéniségtől várjuk, a ki vallásának erélyes őre, a szellemi fejlődésnek, a miveltségnek buzgó barátja, a legjobb reményben élünk a felől, hogy a miveltség e vehiculumai eredeti czéljoknak viszsza lesznek adva.

Berde Á.

A kolozsvári keresk. és iparkamara 1856 oct. 7-kén tartott XI. közgyülésének

JEGYZŐKÖNYVE.

(Hivatalos kivonatban.)
(Folytatás.)

A szebeni vegyszergyár igazgatója Bremm A. J. ur mult hó 12-röl több kérdést intéz a kamarához az iránt: hol lehetne a kamarakerületben legczélszerübben szódagyárt állitni? — A kamara örömmel fogadja e felhivást, minthogy egy ilyen gyár keletkezésétől van föltételezve igen sok iparág létrejötte (mint a jobb üveggyártás, szappanfőzés, papirgyárak, fehéritő és festő intézetek stb) a melyekre Erdély kiválólag hivatva van. A kamara véleménye szerint igen helyes tapintat volt Bremm urtól a gyárnak éppen e kamarakerületben keresni helyet, mint a hol valóban legkedvezőbb körülmények segíthetik elé annak felállitását. Szivesen tesz azért, adataihoz képest kisérletet, a föltett kérdések megfejtésére.

1) A gyárnak legczélszerübb helyül Oláh-Fenes (gyalui járás) kinálkozik. E helység a gyalui havasok aljában, a mindig viz-bőségü Arsza pataka mellett fekszik. Az ottani urasági erdők kiszámithatlan ideig szolgáltathatják a szükséges tüzifát oly árban, a melynek hoszszu öle 2—3 frtnál többe nem kerül. Erre nézt az ottani birtokosok (gr. Andrássy Gyuláné, a kinek felhatalmazottja Keményfy József ur Kolozsvártt és b. Vesselényi Farkasné) készek a legkedvezőbb föltételekre lépni, főleg ha az erdő vágatását maga a gyár vállalja el. Az erdők tölgy és bükkfákból állanak, de van feljebb a havasban fenyő is elég. A fa szállitását könnyiti a patak vize, a me-

---

TÁRCZA.

BRIGNOLE GRÓFNŐ.

(Méry után franczióból.)

(Vége.)

Másnap délkor Van-Dyck termébe Brignole grófnak egy inasa lépett be, ki öt ura nevében szivesen kéré; tenne látogatást annak palotájában. Pallavicini a még gyönge és igen sápadt művésznek éppen segitett, hogy felöltözködhessék.

— Különös, szólt a festő, mit akarhat velem a gróf?... Hisz ő engem nem ismer, soha se is látott.

— Maj meglátjuk, mondá Pallavicini; akarod, hogy elkisérjelek?

— Minden esetre... egyedül csak nem megyek. Ki tudja, mi fekszik a dolog alatt. Lehet, hogy a gróf gyanakszik. Siessünk, siessünk a Durazzo palotába.

— Nem szeretem a dolgot; félek, hogy viszszaesel: te látni fogod őt...

— Őt? Nem, soha! Nekem csak a gróffal magával lesz dolgom. Jer.,. Elmult minden. Az egész csak egy fájó emlék, kinos álom. Siessünk a Durazzo palotába.

Van-Dyck pompáson öltözködött; arcza rendkivül sápadt és minden lépte ingadozó volt. Sérült karját mellénye hasitékába fektette, a másik kezével a palota lépcsőzetének márvány korlátjához támaszkodott, s Pallavicini sohajtva kiséré őt.

Beléptek a képtárb, hol a gróf nem sokáig váratott magára.

— Bocsásson meg ön, Van Dyck ur, szólt eleibe sietve; ugy hallom városunkat elhagyni szándékozik. Sajnálom, hogy nem volt alkalmam ideérkezésekor ismeretségéhez jutni. Azonban legyen szabad önt barátságommal és palotám igénybevételével, bár kissé későn, most megkinálni. A Durazzo palota mindig a nagy művészek lakhelye volt, nemde gróf Pallavicini?

Van-Dyck meghajtá magát, s mit sem felelt. Zavarban volt.

— Uraim, méltóztassanak helyet foglalni, folytatá a palota tulajdonos; bizonyos tárgyban szeretnék beszélni önnel, Van-Dyck ur. Én tegnapelőtt megházasodtam. Mondhatom, hogy e házasság alapja szerelem, mindkét részről. Szeretném, ha ön oly szives lenne és nőmet levenné. Még akkor is lekötelezve érezném magamat, ha a képet aranyokkal kellene beboritnom.

Van-Dyck ujból meghajtá magát. A nagy ur, a művész hallgatagságát szemérmes félénkségnek tartotta.

— Melyik nap ülhetne önnek mintául nőm?

— Még ma, ha ugy tetszik, viszonzá Van-Dyck elfojtott hanggal.

— Művész uram, ön igen szeretetreméltó; ön kitalálja ohajtásomat. Műtermemben fölkészitett vásznakat fog találni, álló képet akarok, az alakot tetőtől talpig ábrázolót, a minő Velletri marquisnőé, mely önnek valódi remekműve, mint egyéb más minden festvénye is az... Ah, mondja csak Pallavicini barátom, mi történt csak azzal a lerbinoi kópéval? Tud valamit róla?

— Elment Flórenczbe.

— Bizonyosan valami vivómester volt, a kit a Grippinok megfizettek. Ellenségeim meg akartak öletni menyegzőm napján; nem rosz gondolat volt tőlök. Kedves uraim, méltóztassanak csak egy momentinot várni itten; rögtön hozom nőmet.

S szobáiba távozott.

Van-Dyck és Pallavicini néhány perczig szótlanul néztek egymásra.

— Kell-e jó tanács, Van-Dyck?

— Igen.

— Tehát távozzál innen.

— Lehetetlen! Mit mondana a gróf? Őrültnek fogna tartani.

— Egy negyed óra mulva valójában az leszesz.

— A végzetre bizom magamat.

— De ne feledd, hogy meg vagy sebesitve, hogy nem vagy képes kezedben tartani az ecsetet.

— Balkezemmel fogok festeni.

— De sápadt vagy, te szenvedsz; e munka el fogja venni eszméletedet, el talán életedet.

— Annál jobb!

Az ajtó föltárult és a grófnő belépett. Ragyogó szépségének sugarai mintegy az egész termet megvilágitották. Pallavicini maga, ki öt soha ily szépnek nem látta, majdnem fölkiáltott a meglepetés miatt. Gyönyörü termetét fekete selyem köntös fedé, s e sötét kelme még inkább kiemelte födetlen keblének és karjainak ragyogó havát. Menynyei mosolylyal üdvözlé a két vendéget, s aztán Van-Dyckhez fordulva, kimondhatlan bájjal mondá:

— Mester, szolgálatára állok. Rendkivül szerencsésnek tartom magamat, hogy önnek mintául ülhetek.

— Lépjünk a műterembe, mondá Brignole gróf; Van-Dyck ur vásznat és ecseteket fog választani.

Mindnégyen a műterembe léptek, melybe közvetlenül nyilt egy ajtó.

— S most találja magát egészen otthon, uram, folytatá a gróf. Kérem, megengedi-e, hogy maradjunk?

Van-Dyck menynyben érezte magát, s nem felelt semmit se; de Pallavicini barátjának szerelme iránt kegyelettel viseltetvén, a legnagyobb hidegvérrel mondá a grófnak:

— Ismerem Van-Dycket; ő nem szereti tanuk előtt festeni. Távozzunk, ne zavarjuk öt.

A grófnő és Van-Dyck magukra maradtak.

— Soha szebb képet nem láttam, mint a Velletri marquisnőé, melyet ön készitett, mondá a grófnő egészen bizalmasan megkezdve a társalgást.

— Mindent el fogok követni, hogy kegyed tetszését megnyerjem, viszonzá a festő remegve.

— Én nem ismérem Velletri marquisnőt; jól néz-e ki?

— Soha se láttam öt, asszszonyom...

— Hogyan! ön az ő arczképét...

— Ah, ugy! a marquisnő... Bocsánat, figyelmem egészen ide, ecsetemhez és szineimhez áll... A marquisnő, ugy gondolom, elég jól néz ki.

— Ugy látszik, ön hamar feledi azokat, kiket lefest... Ah, ön ülve akar engem levenni!? nem szeretem e helyzetet. Én álló képet akarok; ajkaim körül mosolylyal, kezemben virággal. Tetszik önnek ez öltöny?

— Nem, asszszonyom.

— Tán igen sötétnek találja ön?

— Nem, de én inkább szeretem azt, melyet kegyed a mult évben a Doria palotában tartott ünnepély alkalmával viselt.

— Ön is ott volt a Doria palotában azon napon? Nem emlékszem, hogy láttam volna.

— Pedig szerencsém volt kegyeddel, asszszonyom, táncolni és beszélni... Ugy látszik a grófnő épp oly hamar feledi

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

lyet usztatásra is lehet használni. A patak hajtó erejét abból itélhetni meg, hogy jelenleg is 3 lisztelő malmot hajt. A tüzelőszer és hajtó erő tehát e ponton legszerencsésebb combinatióban lévén, a más nyers anyagok oda szállitása jönne kérdésbe. Erre nézve is csak kérdezőt állithatni. A tordai sóbánya oda 5 – 6 mérföldre esik, s az éppen most kezdett országut, a mely Tordát, Járán át Abrudbányával fogja öszszekötni, a szállitást igen könynyüvé és olcsóvá teszi. Mázsáját 16 pftra számithatjuk, miután azon vidék népe különben is fuvarozással foglalkozik, sőt meglehet, hogy ez még tetemesen csökken, ha a só után menő szekereket faszállitásra is fogják használni; a mi igen lehetséges, mert Tordán a fa nagyon kereset czikkek közé tartozik.

2) Minthogy a fa elég olcsó, s elég nagy menynyiségben van, főleg helyes erdő-kezelés mellett, a gyár kőszénre soha sem szorulna, azért az ezen pont alatti kérdésre tán nem szükséges kimeritöbben felelni; mindamellett megjegyezzük, hogy a szomszéd polit. járásban M. N. Zsomboron van egy már megkezdett barna széntelep

3) A szükséges kén nyerésére nem lévén más mód, mint kénkovacsot használni, erre nezt Offenbánya bó forrásul szolgálhat. A kamara ugy tudja, hogy ott egy bányatulajdonosnak kimeríthetlen kavicstelepe van, a melyet menten minden nemesebb ércztől, jelenleg is használ a kincstár Zalathnán mint kiegyenlitési anyagot. Remélhetőleg a tulajdonosnak nem volna oka a szóban forgó vállalattól megtagadni annak eladását, a mi igen kevésbe kerülhetne miután a kincstár annak mázsáját Offenbányától Zalathnára szállitva 28 pkral fizette. Szállitása nem történhetik ugyan másként mint szekeren, azonba erre nézve a fennebb emlitett torda-abrudbányai országut sok könynyüséget fog nyujtani, s a távolságot nem teszi nagyobbá, mint a menynyi Offenbányától Zalathnáig a mi annak árrára nézt sem fog kedvezőtlenebb befolyással birni.

A másod rendü kellékek tekintetében:

1) A mész iránt nem lehet aggódalom, mert az egész vidék mészkövekből állván, az olcsó fa mellett maga a gyár égethet akár menynyit.

2) Barnakö (Braunstein) közelben nincs ugyan, azonban Nagyág és Zalathna közt Balsa nevü helység határán fordul elő: bányásztak is reá a kolozsvári gyutacsgyárhoz (Zünder).

3) Tüzálló anyagott igen jó minőségben szolgáltat a papfalvi határ (kolosi járás) a hol egy nagy réteg olyan földnem van, a melyből kolozsvári gépész Rajka P. ur már régi idő óta a legjobb olvasztó kemenczéket készíti s a melyből a párisi tárlatba is küldött e kamara. Ez a gyagnemet az elhunyt Debreczeni Márton fedezte fel s igen szép szerepet játszhat a vegytani ipar körül.

A gyár készitményeinek kelendőségét a jelen körülményekből meghatározni igen lajos; a szóda-fogyasztás ez időben igen csekély; szappan iparunk s üveggyártásunk oly kis körben forog, hogy a meglevő szükséget sem fedezi. Azonban ebből jövőre nézt kedvezőtlen következtetést nem vonhatni. A szóda-gyártás sok mindennek adhatna s hiszszük hogy fog is adni lendületet; anynyi bizonyos, hogy Erdély 9 s a szomszéd Biharmegye 4—5 üveg gyára innen látná el magát szódával. Legbiztosabb kilátást nyujt azonban a valószinüleg nem sokára megnyilandó vasut, a mely Erdélyt kelettel és nyugottal egyiránt egybeköti, s a melytől a gyár csak párórányira fogna esni. — A szóda-gyártással járó melléktermékek, mint sósavany, chlormész stb. kelendősége felől még kevesebb biztossággal szólhatni, s chlormésznek földjavitási szerül használása iránt éppenséggel igen kevés kilátás van jelenleg, miután az itteni gazdászat még oda sem fejlődött, hogy a közönséges állati trágyát rendszeres alkalmazásba vegye. Mindamellett azt sem állithatni, hogy igen távol van még azon idő, melyben gazdászatunk okszerübbé válván, a trágyázási rendszert is elfogadja. — Végül megjegyzi a kamara, hogy a N. Varad mellett asphalt-réteget illető figyelmeztetést köszönettel fogadván, lépéseket tön, hogy a becses anyag felől kimeritő tudósitásokat nyerjen.

A brassói kereskedelmi és iparkamara m. hó 29-ról ide tett tudósitása szerint a Párisban megjelenő „Annuaire general du commerce et del' industrie“ és „Almanac du commerce de la France et des principales Villes du monde“ czimü könyvekben az austriai birodalmat érdeklő rovatok a párisi főconsulság inditványára a kereskedelmi és iparkamarák által lévén kiigazitandók, megküldi az ezen kerületet illető jegyzéket kijavitás végett, felszólitván a kamarát, azt haladék nélkül a bécsi kereskedelmi és iparkamarához juttatni, a mely annak kézhez adásával meg van bizva. — A kamara annál szivesebben teljesité e megbizást, minthogy az emlitett czimkönyvekben rendkivül elferditett czimekkel találkozott az olvasó közönség; egyuttal megrendelést tön a bécsi kamaránál egy példányra mindkét czimkönyvből egyik kamarai tag számára, a ki ebbeli szándékát a titkárral tudatta volt.

Titkár jelenti, hogy a mint közelebbről értésére jutott, a kassai takarékpénztár engedélyt nyert régi alapszabályainak megtartására. Miután a kamarát e jótékony intézet létéstésétől mind eddig azon körülmény zárta el, hogy a takarékpénztárt Kolozsvártt is csak a magyarhoni ily intézetek mintáján hitte czélszerüen alakithatónak, s azok alapszabályai sokban eltérnek a m. ministerium 1854 sept. 2-ról kelt rendeletétől, titkár azt hiszi, hogy a m. kormány nem vonná meg legfelsőbb jóváhagyását azon szabályoktól Kolozsvártt sem, a miket Kassára nézt már megerősitett. E nézetében az elnökség is osztozván, a kassai takarékpénztár igazgatóságát felkérte a megerősitett alapszabályok megküldésire. Ez intézkedést a gyülés helyeselvén, az elnökséget megbizza, hogy a szóban forgó alapszabályok megérkeztével, vegye azokkal bizottmányilag revisio alá, s aztán terjeszsze fel legfelsőbb jóváhagyás végett a m. helytartóság elé, indokolására körülményeinkből felhozván mindent, a mi azt követeli, hogy egy ily intézetnek nálunk más alakban czélszerüen megállani lehetlen.

Az ezen ügy körül folyt tanácskozmány folytán fölmerült azon eszme ötletéből: menynyire akadályozza nálunk a hitel szilárdulását, a hitelintézetek alakulását a telekkönyv hiánya; a gyülés meg atározza a kolozsvári t tanácsot átiratilag megtalálni a kereskedelmi hitel érdekében a telekkönyvi munkálatok sürgetős keresztül vitelére, segitségét, a menynyiben szükséges lenne, részéről is szivesen felajánlván.

(Folytatjuk.)

LAPSZEMLE.

V Vasutépitési buzgalmunk közepette nem kis aggodalommal olvasák sokan a „Wiener Zeitung“ czimü főfő hivatalos lap egy nyilatkozatát, mely a „Budapesti Hirlap“ közlése szerint igy hangzik:

„Alig mult el két éve, mióta az államigazgatás azon szándékban, hogy a birodalom minden részeit mielőbb a sinutak jótétemé nyében részesitse, az 1854. sept 14-ki vasutengedélytörvény által a vállalkozási szellemnek uj, a közlekedés föllendülését előmozditó irányt adott s az austriai vasuthálózatnak a „Wiener Ztg.“ ban 1854. nov. 12 én történt közzététele által annak a legtágasb mezőt nyitotta. Az eredmény megfelelt a várakozásnak. A bel- és külföld pénzerői, a kereskedővilág legtekintélyesb tőkepénzesei, valamint a földbirtokos osztály által képviseltetvén, a leggazdagabb mértékben folytak be, hogy a vasutak alapitásában résztvegyenek, melyeknél a befektetett tőkének az állam részéről történt kamat- és törlesztési biztositéka teljes biztonságot nyujtott, s azon áldott országoknak már megnyitott s még megnyitandó segédforrásai, melyeken keresztül vonulandnak, ezenfelül még gazdagabb nyereséget helyeztek kilátásba. Ilyenképp az azóta adott engedélyek által meglepőleg rövid idő alatt a vasuthálózatnak legfontosabb vonalai biztositva lőnek s azonfölül még több engedélykérelem a tárgyalás különböző stadiumában létezik, melyek részint az emlitett vonalok kiegeszitésére, részint uj vonaloknak kapcsolására vannak irányozva. Az oly gyorsan egymásután támadt nagyszerű vállalatok természetes hatása az volt hogy a pénzpiacz sok oldalról s jelentékenyen igénybe vétetett; s azért a legujabb időben az europai keresk. piaczokon támadt pénzszüke lehetlen volt, hogy ez ügyek fejlődésére is viszszahatást ne gyakoroljon. Az államigazgatás, mely e mozgalmakat szakadatlan figyelemmel kiséri, azon főfontosságu czél követésétől ugyan nem téritettheti el magát, hogy a birodalmat a minden érdeknek megfelelő vasutrendszer mielőbbi kiépitésének előnyeiben részesitse; de elismeri, miképp a jelen viszonyok nem látszanak kedvezőknek arra nézve, hogy hasonló uj vállalatokat életre hivjon s uj vasut-engedélyek osztása által az e pillanatban túlárasztott pénzpiaczot még inkább nyomja. A nélkül tehát, hogy azon vállalatokat, melyekre nézve a tárgyalások már befejeztettek, vagy melyeknek vonalai külkormányokkali szerződés tárgyát képezik, ugy is csak lassankénti létrejövetelükben feltartóztatná, másrészt az államigazgatóság a tárgyaltatásban még annyira elő nem haladt tervek, valamint az ujonnan keletkező vállalatok iránti határozat-hozatalt későbbi időkre halasztandja. Azalatt sikerülni fog a kiadott részvényeket szilárd kezekbe juttatni, s a nagy nép-háztartásban a takarékok uj felgyülése fog bekövetkezni, melyek számára uj vállalatok megnyitása kivánatos és haszonhozó lesz.“

Kik a fölebbi hivatalos közlés azon nyilatkozata után „miképpa jelen viszonyok nem látszanak kedvezőknek arra nézve, hogy hasonló uj vállalatokat életre hivjon s uj vasut engedélyek osztása által az e pillanatban tul á rasztott pénzpiaczot még inkább nyomja,“ kik eme nyilatkozat után, mondom, a kolozsvári vonal jövendőjére nézve oly hamar megszomorodtak, azokra nézve nem lesz fölösleges a „Budapesti Hirlap“ f hó 16-ki számában megjelent bécsilevélből a felől értesülni, miképp a fölebbi közlés a bőrze körében „általános megnyugvást szült,“ mint annak kétségtelen jele, hogy a m. kormány körében tulsulyra emelkedett azon nézet, miszerint pénzpiaczunk további elárasztása uj papirokkal csak az előbbiek elértéktelenedesét vonná maga után. Kivétel alá esnek oly vál lalatok, melyeknek tárgyalása a fő hatóságoknál végeredményhez vezetett. Ezekhez sorolja a közhiedelem az austriai és a n. várad-kolozsvári vasutvonalat.

Ad vocem „Austria.“ Ugyancsak a „Budapesti Hirlap“ után a következő sorokat igtatjuk ide: „mig a m. kormány egy részről a vasutépités terén a sorompókat bezárja, más részről kettőztetett buzgalommal fordul a földmivelési érdekek felé. — — — Eddigelé a kormány főgondja uj közlekedési eszközök helyre állitására vala irányozva, de a közlekedés lehetsége maga nem ér semmit, ha tárgya hiányzik. Nálunk pedig semmi se képezi a közlekedés oly fontos tárgyát, mint a földmivelési terméynek; e szerint ezeknek gyarapitásáról is kell gondoskodni, hogy szállitó eszközeink mellett aztán szállitni valónk is legyen. A földhitel s a mezőgazdászat ezen előmozditása az „Austria“ feladata, melynek alapszabályai nem sokára legfelsőbb helybehagyás alá fognak jutni.

APRÓ HIREK.

⁂ A jelen perczben semmi se bir előttünk több fontossággal, hazafiui figyelmünket, ügyszeretetünket semmi se igényli inkább, mint az erdélyi vasutügy, mely egyike a legéletbevágóbb és egyszersmind a legkényesebb kérdéseknek. Nem mulasztottuk el, magunkat az illető ügyvezetőkkel folytonosan érintkezésben tartani, a tárgyalások eredményéről tudomást szerezni. De vannak oly kérdések, sőt néha eredmények, melyeket köztudomásra hozni, idő előtti elhamarkodás melylyel az ügynek éppen nem használunk. Ezért, s különösen általánosan gyülésileg kifejezett kérelem következtében, nem siettünk olvasóinkat a vasut társulat részvényeseinek Dietrich S. úr elnöklete alatt közelebbről tartott értekezletéről értesiteni. Azonban sajtó utján már nyilvánosságra hozatott a gyülés határozata. Minket hasonló indiscretioval senki se fog vádolhatni. Ezt egyszer mindenkorra kijelenteni kivántuk, mielőtt a félhivatalos „Oesterr. Corr.“ legközelebbi azon czikkét közölnők, a mely igy hangzik: „Azon sokféle érdekeknél fogva, melyek az erdélyországi vaspályák épitésével és az ezekkel kapcsolatban a Dunafejedelemségben épitendő pályákkal összeköttetésben vannak, érdekszerünek látszik, hogy az ausztriai nyilvános lapok is az erre vonatkozó kérdésekkel több oldalról foglalkozzanak. Baj azonban, hogy a források, melyekből e lapok némelyike az ide vonatkozó hireket meriti, nem mindig a leghitelesebbek, miután a közzétett tudósitások részint koraiknak, sőt részint egészen alaptalanoknak tünnek fel. Mint jól értesült helyről halljuk, sem az erdélyi vaspályákra vonatkozólag, sem a Dunafejedelemségekben épitendő pályavonalokra még eddig végleges engedély nem adatott, valamint az ausztriai államigazgatóság s az illető államok között a vaspályák kölcsönös összekapcsolására nézve még formalis megegyezés szintén nem történt. — A kölcsönös vaspályák összeköttetésének érdekei különben oly sokfélék, hogy teljesen biztosnak vehetjük, miszerint annak idejében az emlitett egybekapcsolásra nézve, a kölcsönös nemzetközi viszonyoknak tökéletesen megfelelő egyesség fog létrejőni.“

62

⁂ A köztemető legszebb részén nyugvó Stahl K. tábornok sirhantja fölibe most készitik szép siremlékét; a derék harczfinak, ki a lötenyésztés körül emlékezetes érdemeket szerzett volt magának.

---

tánczosait, mint én azokat, kik nekem mintául ülnek...

— Furcsa biza, hisz nekem oly sok tánczosom volt!

— S nekem oly sokan ültek mintául!

— Van-Dyck ur, ön fel van indulva... Bocsásson meg, de ha sokat fecsegünk, arczképem nem hamar készül el.

— Aszszonyom, arczképe készen van.

— Hogyan! hisz ön egyetlen egyszer sem érinté ecsetével a vásznat.

— Arczképe, aszszonyom, egy év óta készen áll. Elhagyhatjuk a mütermet.

Van- Dyck felállott, meghajtotta magát a grófnő előtt, s az ajtó felé indult.

— Ön nem tréfál, csakugyan távozni akar? kérdé a grófnő.

— Igen, aszszonyom Nincs miért itt vesztegessük az időt. Ma este viszsza fogok jöni a müterembe, hogy arczképén még az utolsó igazitásokat megtegyem.

— Szükség lesz-e reám?

— Éppen nem. A kép készen van.

— Mikor fejti ön meg nekem e talányt?

— Holnap.

— Beszélhetek-e róla férjemnek?

— A mint tetszik.

— Nem fogok neki semmit is szólani.

— Annál jobb.

Van-Dyck becsukta az ajtót, s a terrassera sietett, hol a grófot és Pallavicinit találta.

— Nó, az első ülés, mondhatom hogy rövid volt, mondá Brignole gróf.

— Este bevégzem a képet, viszonzá a festő.

— Bámulatos könynyüség, valóban az!

Van-Dyck és Pallavicini elhagyták a palotát. Midőn Sz. Károly templománál elhaladtak, ez utóbbi élénken kérdé barátjától.

— Nós, hát hogy vagy?

— Kigyógyultam.

— Teljesen?

— Még csak azon gyógy irra van szükségem, melyről szóltál volt. A grófnő nem több, mint egy zárdából menekült eszelős! minden szavával megöl! két napja hogy férjhez ment, s már kaczér, mint egy negyven éves hölgy! Légy nyugodt; én kigyógyultam. De, mondd csak: hogy hivják azon hölgyet, a kiről beszéltél?

— Még ma este látni fogjuk őt, igérem...

— Még ma este? Jó! Várj reám hét órakor a Sz. Károly temploma körül. Addig bizonyos dolgot kell elvégeznem.

Van-Dyck hazasietett, s legbelsőbb szobájának faláról egy keret nélküli képet vett le, mely Brignole grófnőt tetőtől talpig ábrázolá. A nagy müvész e képet forró szerelmének lázas perczeiben emlékül festé; de észrevehető volt rajta, hogy a müvésznek különben oly kemény keze reszketett, midőn az imádott nő keblét festé és hogy a szerelmes férfiu izgalmai gátolák az ecsetnek szokott erélylyel való kezelését. És mégis a vásznon remekmü volt.

Van-Dyck, mint egy öltönyt magára vévén a becses vásznat, ráöltötte köpenyét és viszszatért a Durazzo palotába. A nélkül, hogy bejelentette volna magát, végigment a folyosón, fölnyitotta a müterem ajtóját, egy keretbe helyezte a grófnő képét; aztán előszólitván egy inast, igy szólt:

— Tudatni kivánom a gróffal, hogy nője aczképe elkészült

És azzal elment.

Néhány nap mulva a történtek után nőül vette lord Rutwen, goréei gróf leányát. E házasságot Pallavicini erélyes és eszélyes közbenjárása eszközlé. De a szegény müvésznek szive mindig sajgott, s negyven éves korában aszkorság miatt halt el. A nők oly sok müvészt és költőt öltek meg; de a müvészek és költők soha egy nőt sc.

E történetet Génuában beszélték Brignole grófnő képe előtt, melyet Van-Dyck festett és a mely a Durazzo palotában függ.

Halmágyi Sándor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Hétfő, nov. 17-ke szünnap; 18-án Márvány hölgyek; 19-én Kisfaludi — Vörösmarty emlékünnep.

A hétfői szünetelést csak dicsérnünk kell, miután az elragadtatás, a lelkesültség jelenleg nem olyan nemü nálunk, a mit mindennapi előadással lehessen csak és kelljen csillapitnia, vagy táplálnia a körünkben működő szintársulatnak.

Kedtől már a dicsérni való mellett gáncsolhatót is tudnánk kapni, ha azt a kis galamb-epét, a mi bennünk van, egészen el nem nyelték volna a következő nap gondjai, bubánata és öröme. Adjuk bát e harmadik napnak történetét.

A mult éjjel nagy hó esett.

Reggel a szinlap gyászszegélylyel jelent meg „Kisfaludy Károly és Vörösmarty Mihály koszorus költőink halála napja emlékére.“ Az esti előadás részletei e két halhatatlan halottunk müveiből szemelvék ki. Hűség próbája, Kisfaludy K. egy felv. vigjátéka; utána szavalati és zene-estély, melyben az egész karszemélyzet éneklé:

„Hazádnak rendülettenül!“

s ugyan e költőnk Szép Ilonkáját szavalta P. Cornelia. Magyar dalt énekelt Szerdahelyi Nelli, egy más magyar dalt Filippovics. Végre három szakaszra osztott néma képlet fejezé be az egészet, Kemény Simon vagy áldozat a hazáért“ melynek folyama alatt a zene Kölcsey Hymnuszát játszta. Elég érdekes programm és nagyon szép a társulattól hogy szinművészetünk e két halhatatlan bajnokának gyászemléknapját kegyelettel kivánta megülni.

Mi nekünk e két név Kisfaludy, Vörösmarty? miért és kinek ezeket magyarázgatni? hisz a mi jóra való mivelt közönségünk mind ezt igen jól érti és tudja. S hogy mind e mellett a szinház este nem az ünnephez illőleg volt telve, mi lehet az oka, hol erre a magyarázat?

A mai nap eseményeit kezdök s végezzük a hóval, mely utczáinkon igen-igen nagy.

— n —

KÖNYVISMERTETÉS.

Magyar nyelvészet. Szerkeszti Hunfalvy Pál II. évfolyam. I. füzet. (Megjelen a magyar akademia pártolásával 5 ivnyi hat 8-r. füzetben. Előfizetési ára, postai bérmentes szétküldéssel, 5 pfrt.) — Tartalma: Viszsza- és előrepillantás, Hunfalvi Pál. A latin hangsulyozásról, Hunfalvi Pál. Az uj perzsa nyelv föltetsző idomai, Podhorszky Lajos. Magyar helyesirás.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

⁂ Hegyeinket, házainkat és utczáinkat egy láb magas hó boritja, nagy örömére a vadászok, gyerköczök — és a hirszegény uj donászoknak

— Folyó évi nov. 10 dikén alólirt bizottmányi tagok összegyülvén, s körükbe kérvén helybeli kereskedő Dietrich Sámuel urat, az egylet által felállitandó takarmány növény-magraktárak iránt, következőkben állapodtunk meg: 1. Dietrich ur fogja az egylet firmája alatt a fennirt magyakat hozatni azon bel- és külföldi magkereskedésekből, melyeket, mint megbizhatókat, a választmány kijelölend. 2. Dietrich ur hozat meg mindenféléből legalább anynyit a menynyi előre megrendeltetik. 3. Dietrich ur csak is azon kereskedésekből hozatott magyakat árulhat. 4. A magyak eladási árát a Dietrich ur által bemutatandó adatok nyomán a választmány határozza meg. 5. Az egyesület csak firmáját adja, minden az üzletből eredő haszon — a kezelésért — Dietrich urat illeti. — Tisza László, bizottmányi elnök, Nagy Ferencz, Páll Sándor, Dietrich Sámuel.

⁂ Az állomvasuttársulat, pályavonatain egy ujnemü amerikai világitást szándékozik alkalmazni, mely a mult évi párisi nagy iparmütárlaton ki volt állitva és, mint mondják, az éji járatok biztonságára nézve igen előnyös lenne. Ezen világitó eszköz a gőzmozdonyokra alkalmazva, a pályára állitólag anynyi világosságot áraszt, hogy a menet és a vonat megérkezése nagy távolból eszrevehető, mi által a szererecsétlenségek, mint a vonatok összeütközése is elhárithatók lesznek. Egyelőre csak kisérleteket tesznek vele.

— A szomszéd hidalmási járásban közelebbről nehány hamisitott bankjegyet foglaltak le. 50 pftosok voltak s durva készitésük, ről könnyen rá lehete ismerni. A hatóságok figyelmeztetik a közönséget a szükséges elővigyázatra

⁂ Ő cs k Ap Felsége folyó hó 8 án kelt legf határozatával székhelyi Majláth Juliát a brünni nemes hölgyek alapitványának tisztelet hölgyévé l k. kinevezni méltóztatott.

⁂ Jókai Mór „Tarkaélet" czimü beszélygyüjteményeinek második kötete megjelent. Tartalma: A vén huszár kapitány. Viszszaemlékezések Petőfi és a censor. Petőfi, mint keresztapa. A veszélyes ügyesség Török poezis. Az örök harcz. Az első harangszó Stambulban. Egy titkos drámairó kinszenvedései Siralmas történet egy levélben. Két lángész egy házban. Vad hangok. Az erdei dal. Az ellenséges koponyák. A jó öreg aszszony. Ára a két kötetnek 2 pft. E két kötetes munkát Jókai maga adta ki.

⁂ Bérczi Károly, ki a „Politikai Ujdonságok" külföldi rovatát oly avatott ügyesen viszi, mint irják, engedélyt kapott „Vadászlap" czimü ujság szerkesztésire.

⁂ A pesti drámabiráló választmány egy uj drámát fogadott el, melynek czime: „Ildikó," szerzője Vajda János.

⁂ A hivatalos bécsi lap ezt irja: „A legmagasb császári ház és a belga királyi család közt létező közel rokonsági köteléket egy bekövetkező örvendetes családi esemény még szorosabban fogná összefüzni Azon helyzetben vagyunk ugyan is, hogy Ferdinánd Miksa főherczeg ő cs. fenségének, Ő cs. k. Apostoli Felsége fivérének altengernagy és tengerészeti főparancsnoknak közel összekelését Charlotte herczegnő ő kir. fenségével, a belga király ő felsége leányával ezennel jelentheljük."

⁂ Lord Reddliffe a török zultánnak pompás szónoklattal átnyujtotta az ékes térdszalag-rendjelt. Mint tudva van, a kék szalaggon e jelige áll: „Honny soit qui mal y pense," s a rend ősi statutumai szerint, III. Eduard Anglia királya e rendet „isten, a szent szüz és sz. György vértanu dicsőitésére" alapitotta.

⁂ Mint örvendetes hirt a szomorkorságban (!) szenvedőkre nézve, sietünk megemlitni, hogy a „Nagy tükör" első füzete megjelent. Tartalma: Politikai körut gyalog, szerzi a politikus csizmadia. Jaska és Jaksa, Komoresk, irta Kakas Márton. Egy kis kivándorlási jelenet. Költészet tojásai, Csirke Feritől. Hirhedett magyar iróink arczképei (igen sikerült paródiája a minden talentum fába és kőre metszetésének.) Micsoda baj érte Gergő bácsit. Különböző felfogások. Ott varrasd be, a hol akarod. Sátoros ünnep falun Pályázat és jutalomhirdetés Csőd a 100 esztendős naptárra. Legujabb párisi és szalontai divat Nevezetes ujonnan felfedezett regiségek. Aureus calculus. Alázatos kérelem és folyamodása a gólyának egyik nagy hirlap ujdonság irójához Gazdászati ügyek. Férges almák (Költemények.) Ős mondások. Két vad ember. A moecenas. Figyelmeztetésül mindenkinek.

⁂ „Vadnai Károly beszélyei" czim alatt f. é. dec. 1-jén egy 10 ives, 160 lapnyi kötet fog megjelenni, mely hat novellát foglaland magában. Az előfizetés 30 kr. Az előfizetők nevei, s a pénzilleték legfölebb f évi dec. 1-ig Friebeisz István iródájába utasitandók. (P. Napló.)

⁂ Fagydaganatok ellen a „Medical Times" a következő vegyszert, mint igen sikeres gyógyszert ajánlja: 30 rész Collodion (=Chloroformban feloldott lőgyapot,) 12 rész velenczei terpentin es hat rész ricinus olaj. A megtámadott tag e vegyülettel ecset által bevonandó.

⁂ Hogy a hegyaljai jobb faju boroknak mily nagy a becse, látható onnan is, hogy báró Geiszler egy 1811-diki másfél vedres hordócska aszuszőlőbort a legmagasabb udvar számára, in natura fizetendő ezer darab aranyért engedett át!

⁂ Mint irják, Ristorinak minden fölléptiért a pesti magyar nemzeti szinházban 800 pft tisztelet díjt ad az igazgatóság

⁂ Megjelent a „Falusi Gazda" V és VI dik füzete, valamint a Greguss és Hunfalvy János által nagy gonddal szerkesztett „Család könyve" czimü tartalmas folyóirat VII és VIII-dik füzete. A jövő füzethez Arany János aczélmetszetü arczképe lesz mellékelve.

Hivatalos.

Törvényszéki hirdetések

Kivonatban.

A cs k. magas Helytartóság Szebenben f. é. novemb. 3-ról 23.712 sz. a. felhivja volt udvari Agens néhai Sachsenheim Frigyes hitelezőit, hogy államkötelezvényekben letett 4000 ezüst ft. biztositékát özvegyének ki lehessen adni, jelentsék magokat ottan három hónap alatt, máskülönben elesnek követeléseiktől.

Az erdélyi országos cs. k. Penzügyigazgatóság elnöksége f. é. novemb. 12-ről 2550 sz. a. pályázatot hirdet fő pénzügytanácsosi állomásra 2500 e. ft. évi fizetéssel Az ajánlkozók adják be oda szabályszerü kérelmeiket f é decemb. 15-éig.

Az országos cs. k. főtörvényszék Szebenben f. é. octob. 28-ról 4268 sz. a. felhivja Somogyi Lászlót, ellene a cs. k. Pénzügyvédség által a kolozsvári kóróda alapitványába tartozó 1200 e. ft. tőke kamatja iránt inditott kereset védelmére. Kirendelt ügyvéd Ohnits János.

Az erdélyi országos cs. k. Penzügyigazgatóság f. é. novemb. 11-ről 23 918 sz. alatt pályázatot hirdet több ideiglenes pénzügyfogalmazói állomásra 600 e. ft. évi fizetéssel és fogalmazó-gyakornoki állomásra 300 ft. segédpénzzel. Az ajánlkozók adják be oda kérelmeiket f. é. decemb. 10 ig.

A szebeni cs. k. járás törv. szék f. é. novemb. 12-ről 8074 sz. a. hitelezői csődöt hirdet vízaknai gyógyszerész Gunesch Károly ingó és ingatlan vagyonára. A hitelezők adják be oda követeléseiket a jövő 1857-i januar 10-ére. Az egyezkedés határnapja januar 20 a d. e 9 órakor. Kirendelt ügyvéd dr. Roth, helyettes Péchy.

Az erdélyi püspöki szék Kfvártt f é. novemb. 4-ről 3373 sz a pályázatot hirdet a kolozsvári rom cathol. elemi főiskolánál megürült tanitói állomásra, a melylyel 120 e. ft. évi fizetés jár, 60 e. ft. szállás-pénz, 40 negyedvéka gabona, 6 öl tűzifa, és egy rész iskolapénz. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerü kérelmeiket purificált állásokról, erkölcsiségekről, tanitói képességökről, ugy a németnyelv tudásáról szólo bizonyitványaikkal f é. decemb. végéig.

A medgyesi cs. k járáshivatal, mint törv. szék f. é. octob 29-ről 2196 sz a. tudatja hogy wölczi Wassu György elfoglalt földjeit f. é. novemb. 26 án és decemb. 20-n, Wölczön közárverésen el fogják adni.

A kolozsvármegyei cs. k. törv. szék f. é novemb. 6-ról 8139 sz a tudatja, hogy Dengyel János elfoglalt 568 számu házát Kolozsvárt, Neuman Mihály részire, f. é. decemb. 6-kán d e. 10 órakor az ottani irodában közárverésen, becs-értékin alól is el fogják adni.

A károlyfejérvármegyei cs. k. törv. szék f. é. octob. 25-ről 2126 sz. a. felhivja gróf Bethlen Borbára özv. b. Bánffi Lászlónét vagy örököseit, ellenök a cs. k Pénzügyvédség által, a felkelési alapitványba tartozó 800 e. ft tőke iránt inditott kereset védelmére. Tárgyalási határidő f. é. decemb. 12-e d. e. 9 órakor. Kirendelt ügyvéd Borsos.

A maros-vásárhely megyei cs. k. törv szék elnöksége f. é. novemb. 11-ről 807 sz. a. pályázatot hirdet az ottan megürült tanácsos-titkári állomásra 800 e. ft. évi fizetéssel és előléptetési joggal. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerü kérelmeiket négy hét alatt.

A szeredahelyi cs. k. járáshivatal, mint törv. szék f. é. octob. 29-ről 2277 sz. a. felhivja Zeyk Rachel özvegy Pallos Istvánnét vagy örököseit, ellenök kis enyedi Boër György örökösei által 196 e. ft. tőke kamatja iránt inditott kereset védelmére Tárgyalási határnap f é. decemb. 1-je d. e. 9 órakor. Kirendelt ügyvéd Balomiri Simon, Szász-Sebesen.

A szamosujvári cs k. járáshivatal, mint törv. szék f. é october 23-ról 1607 sz a. tudatja, hogy a Deák Ferencz tömegéhez tartozó es Novák Gergely részire 432 e. ftig elfoglalt házat a víz-utczában 32 sz. a. f. é. decemb 17-kén és a jövő 1857-i januar 14-kén d e. 9 órakor az ottani irodában közárverésen el fogják adni.

A kolozsvármegyei cs. k. törv. szék f. é. octob. 30-ról 7424 sz. a. felhivja gróf Mikes Benedeket ellene a kolozsvári ev. reform. Kollegium pénztárnoka által, 1200 magyar forint tőke kamatja iránt inditott kereset védelmére. Tárgyalási határnap a jövő 1857 i januar. 7-e, d. e. 9 órakor. Kirendelt ügyvéd Fejér Márton.

LEVELEZÉS.

Erdővidék, nov. 10-kén. Erdővidék eddig csendes kebelét és naponta keserítöbb események zaklatják. — Aprobb, s nagyobb orzások, utonállások, gyujtogatások ostromolják a személy és vagyon biztosságot. —

October 30-án éjszaka bardoczi pap t. K. G. L. ur lakát törték fel — lajtorjáról ablakon menve be utczáról, — takarosan gyüjtögetett pénzvagyonát rejtekhelyéből kifürkészték, elvitték, — a szobában mindent szétzuztak, asztalán égő gyertyát, s kenyeret hagytak, talán ettek és ittak is, mig a szomszéd szobában a lakók csendesen aludtak, — 800 pengő rforinton felül van a kár. —

Néhány nappal későbbre, Vargyos és Olosztelek közt levő borvíz kut mellett esti alkonyatban ismeretlen alakuak támadtak meg egy szegény utazót, kinél csak ugyan — élelem, s öltözeten kivül más értekes vagyont nem találván, — jól megverték ismeretlen utbarátai. —

Száldoboson egy hét alatt két becsületes gazdának takarmányait; s gazdasági épületeit hamvasztották el boszszus indulatú gonosztevők. —

Ürmösön nov. 1-én éjszaka a községi biró javait perzselték fel, — Vargyoson nov. 5-én reggeli 4 órakor egy jámbor gazda telkén egy kazalszalma gyult fel gonosz ember tüzétől — oly szoros helyen, sűrün álló aprobb asztagok és szénabuglyák közt, hogy az oltó-eszközökkel alig lehete mozogni, — A nagyon csendes idő, s a nők serénysége *) s két kis vizi puska segélye mentheté meg a tömött csoportban levő utcza épületeket, s lakosokat — a nagy szárazság miatt történendhetett romlástól.

Vargyosi határról a közelebbi nyáron 11 darab ló oroztatott el — faluközépből, lakházak mellől ez őszön 9 kasméh mind a jobbakat válogatva, — s hát még itt-ott menynyi aprólékosabb, s mestersegesebb tolvajságok mennek véghez a nélkül, hogy bár egynek is nyomába jutni sikerülne, — hiába az igen humanus törvények az inhumanus embert kevésbé kötelezik becsület érzésre. — Egész banderiumok alakultak az orzás-gyujtogatás mesterileg folytatására. — Mégis a székelynép nem akar ébredni erélyesebb vigyázatra, községi hatóságok szilárdabb alakitására, még talán most is azt várja: hogy jóllétéért más küzdjön, s önjavára erőszak kénszeritse. — Meddig tart ez aluszékony korság? bizony a szokásos kérgeiben idült népszellemet változtatni, jobbra alakitni nem egy könyenyen sikerül, kivált a demoralizaczio kártékony előzményei után, s a községi hatóságok ily rendezetlen, s tekintély nélküli állapotjában. Vajha a 9-k szám alatti K. Közlöny szózata hamar hozná meg a ohajtva várt eredményt!!

Már valami kedvesebbet is. — Barothon e hó 23-ára, Katalin bál czim alatt esti tánczvigalom fog rendeztetni, (s valóban meg is illeti már a bál vidékünket, mert farsang középben se lehet keményebb tél, s tartósabb hó, mint most van egy héttől fogva) E kellemes hir beszárnyalta az egesz székelyföldet s szép remény biztat, hogy távol vidékekrő is, eddig bú és fájdalom miatt zárkozott szi-

*) Székely falvainkban többnyire csak nők dolgoznak tüzvészkor oltóedenyekkel mig a férfiaknak nagyobb része logászva nézi a tüzet.

Vélemény a magyar helyesirásra, Szilágyi István. A magyar nemzeti vers idom (Arany János). Synonymica. Vegyes (1—79 lap).

A mult évben megindult és a jelenben folytatni kezdett ez időszaki irat érezhető hiányt pótol fejlődő irodalmunkban; mert káros bal-vélemény lenne azt hinnünk, mintha nyelvünk és irodalmunk már kifejlődött volna. Még a miveltebbek is hovatovább fejlődnek, mint az ángol és franczia. Csak a holt-nyelv állhat meg a miveltség bizonyos fokán. Elő-nyelvnek fejlődnie s haladnia kell mind szüntelen a tökéletesedés felé, a melynek nincs vége.

E czélt látszik kitüzni a Magyar nyelvészet, valamint egészben, ugy a legapróbb részletekben is, a melyek minél tökélyesebbek, annál tökélyesebb az egész. A jelen füzet részletes ismertetésire mindenik czikket egészen le kellene irni. E helyett csak azt kell mondanunk Mindenik magyar irónak szüksége van e nyelv szeti becses munkára, olvassa meg, tanulmányozza, és érezni fogja sikerét.

Azonban nem állhatjuk meg, hogy a „Synonymica" czimü czikket egész terjedelmében ide ne iktassuk, a mely igen szép irányban ad utmutatást, miként kell és lehet rokon-érzelmü szók különbségét értelmezni. A czikk igy hangzik:

„Köztudomásu dolog, hogy az angolok életrevaló, gyakorlati emberek. Pedig köznevelési rendszerök alig lehetne elméletibb, mint a milyen valóban. Mind csupa régieskedés és holt-nyelvészkedés. A magyar atya szitokra és a magyar anya átokra fakadna, ha hallaná, hogy fiát oly hasztalan dolgokkal gyötrik, mint az angol fiukat. Halljunk néhány vizsgálati kérdelmet és feladványt: Thukydidesz történelmének IV, 8 ban szó van hajóharól. A felelő fiu megmondotta a hellen szövegnek értelmét választékos angol nyelven, vagy ha ugy kivántatott, latinul; a nyelvészeti kérdelmekre megfelelt, de a kérdezés java még csak ezután jön: „Add elő az athenai tengerészet történetet, irj le egy homerosi hajót mindenestől, most egyet a salamini csatából, most Alkibiadesz hajóját fölszerelve, fellegényezve; jellemezd a dórokat és az iónokat; rajzold a táblára Pylos Sphakteriának térképét, a platajai csatatért, Peneios medrét, Ilissos folyását, a Parthenon alap- és felrajzát."

Demosthenes beszédében a koszoruért, emlittetik Polykles archon, βοηδρομιών hónap stb. „Add elő az archonok történeti vázlatát, sorold elő a hónapok attikai neveit, mondj néhány spártai, korinthosi, byzantioni hónapnevet." Hány álgyu van a gibraltari várban, hány Málta szigetén, hány hajó fut be évenként a liverpooli révbe, menynyi kamat fizettetik az állami adósságtól. hol főzik a legjobb sört, ilyenekről az angol gymnasiumokban soha se lehet valami közhasznút hallani, s Oxfordban is igen keveset. De a dolgok iránti kérdelmek még megjárják, mert a dolog mégis csak dolog, habár római, vagy éppen görög, hanem a szókérdelmek! igazi filigran munka! „Különböztesd meg πόλις és ἄστυ, ἐχθρός és πολέμιος, εὖ πράττειν és εὖ ποιεῖν, καλῶς és καλῶς. Különböztesd meg animus, anima, mens, ingenium; servus, verna, libertus, libertinus; securus, incolumis és tutus; aedes, templum, fanum, delubrum; tribus, gens, familia." Az itt elősorolt szókérdelmek a hellen és latin synonymikából vétetvék, de Angolországban angol synonymikát is tanulnak, csakhogy a holt-régi nyelveken — és mégis jól tanulják meg — igen jól — látszólag, aliud agendo. Hány magyar iró tesz különbséget *miatt* és *végett*, *okáért* és *kedvéért* között? *alak, idom, forma, alkot, alakit, idomit, oktat, tanít nevel, képez, képesit; fejt, fejtcget, fejleszt* bizonyosan különböznek. Miben? és hogyan? Megsúgná nyelvünk szelleme, ha tudnánk már rá hallgatni. A nélkül is — ha nem akarjuk, hogy István öskirályunk soknyelvü áldása rajtunk átokká váljék, oly fegyverrel kell leküzdenünk a ránk mért sok nyelvtanulásnak nehézségeit, hogy, ha bár folyvást okulunk és tanulunk, időnk és erőnk maradjon *tenni* is valamit, ki mit győz. Egyébiránt a nyelvtanulás is *dolog*tanulás, söt sikerrel-dolgozni tanulásnak merem nevezni. Ha igaz hogy: Felix qui potuit rerum cognoscere causas; miért ne lenne igaz: Felix qui didicit rebus distingvere verba, és megforditva *verbis res.*

A latin synonymikának *Haase* tanártól törni kezdett uj irányutját akarom itt lehető rövidséggel ismertetni. Minket magyarokul a dolog közelebbről azért érdekel, minthogy a nyelvek olyan tulajdonságáról van szó, melynek a magyar nyelv hijával van, t. i. a nyelvtani nemről s annak használhatóságáról De halljuk Haase tanárt: „Egy példán fogom mutatni, mikép lehet a rokonértelmü szók különbségeit szemlélhetőleg párvonalozni, vagy a szó-rokonokat ugy szembesiteni, hogy ne csak azoknak jelentése látható s meghatározható legyen, hanem egyuttal a megkülönböztetés szempontjai is találtathassanak. Például *levegő, víz* és *szellem* fogalmait veszszük. A rómaiak mint anyagias emberek a *levegő* jelölésére külön római szót nem képeztek, hanem beérték a hellen ἀήρ-rel. A víz jóval anyagibb s mintegy markolhatóbb, mint a levegő. Igy a víznek már adtak római nevet, *aqua*, nőnemüt, mivel lágy, engedő, s önálló erély nélküli. A levegőnek módosulatai — eltekintve a vihar, vész latin neveitől — a *ventus* az erőteljesen mozgó és ható szél, és az *aura* az enyhitő, puhán érintő, hizelgő, lengő szellő; innen átvitt értelemben *auram popularem captare.* A víz részéről *aura*-nak megfelel *unda, ventus*-nak *fluctus;* az *unda* szendébb, egyenletesb, a *fluctus* mozgóbb, hatóbb. Azonkivül *unda* és *fluctus* mindegyik magában befejezett alak, ugyszolván egyén; a megfelelő légegyének: *anima* és *spiritus.* A nőnemü *anima* az egyenletes nyugott lélekzés, önállás nélküli, testhez kötött, s ennek anyagi életét föltétező; a hímnemü *spiritus* ellenben az erőteljes, kifelé ható lélellet. Spiritus még bizonyos iránytu szélről is mondatik és képleg rátartó, gőgös embernek felfuvalkodottságáról (milyen gyönyörü quaternarius ez az egy szó!). *Animus* az önálló, erélyesen mozgató életelv az emberben, *szellem*, de tevékenynek gondolva, *bátorság* s elszánt *akarat.* A nőnemü *mens* is szellem, de inkább fogékony-szenveteg, mint cselekve-teremtő. *Ingenium* ifjabb római szó. E szót azon észlelet teremtette, hogy az emberi szellemi tehetség már természetnél fogva különféle. A velünk született tehetség oly bimbó, melyről még nem lehet határozottsággal mondani, mi virul ki belőle, fi-e vagy leány? Azért *neutrum.*

A római nyelv synonymáinak ilyen összeállitás meglepő igazságu tanulságot adhatna a rómaiak népjellemi gondolkodásáról, eszök-járásáról. Anynyi alkalmasint kisülne, hogy a rómaiak költészetre, bölcselkedésre nem termettek, de igen politikára és hadászatra." Magyar tanárok használatára legjobb: Ferd. Schultz lat. Synonymik, 3. Ausgabe Paderborn 1856. XVI és 391. l. n. 8. Jó és olcsó könyv!"

Gyergyai Ferencz.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

vü székely nemes ifjaink s lelkes hölgyeink aggodalmas helyzetökből kibontakozva, nemzeti szokott örömmel fogják egymást ölelni, s köszönteni. Szerkesztők s rendezők nevei kezeskednek egy csinos, és ildomos bál igényeiről — majd valamit az eredményről is jelentünk. —

Gabona ár a barothi piaczon — kis vékával váltóban, tisztabuza 3 ft. elegybuza 2 ft. rozs 1 ft. 30 kr. törökbuza 1 ft. 40 kr, haricska 1 ft. 30 kr. zab 1 ft. pityoka 36 kr.

Rikaalyi.

KÜLFÖLD.

Párisban e hó 10-én, Londonban pedig 13-án voltak ministeri tanácskozmányok. A parisit ugy irják le, mint egyikét a leghevesbeknek, hol korunknak minden égő kérdése szóba jött volna; de szóba kivált a belföldi sok baj, nehézség. A pénzügyi bajon talán Fould úr fog segiteni, ha a pénzügyi tárczát ismét átveszi. Arra nézve is vannak már tervben némi rendszabályok, hogy a munkás osztályok insége a közelebbi tél folytán enyhet és segélyt találjon. Fontos határozmánya e tanácskozmánynak az is, hogy a helyzet fölöttébb komolynak ismertetven el, a császár—miniszterein ek sürgető kérésére — a fontainebleaui mulatságokról, mikre a meghivó-jegyek már szétküldettek, végképpen lemondott, minthogy jelenléte a fővárosban mulhatlanul szükséges, hol ezentul személyesen akarja vezetni a közügyeket. A népnek zúgolódása a sok udvari vigadozás ellen oly időben, midőn ezernyi ezeren az éhhalál borzalmainak néznek eléje, s bizonyos merényletektől félelem volnának közelebbi okai ama mulatságok félbeszakadtának, a melyek egyébiránt a császár anynyira beeses egészségének fentartására s erősbitésére voltak egy idő óta tervezve s folytatva. Csak aztán ne ártson Párisban ez oly beeses egészségnek a hideg északkali meghittebb barátkozás, miben Napoleon oly császárias mulatságát kezdte találni, hogy e miatt régebbi hitestársa, az angollali szövetségét is koczkáztatni látszik.

Azonban Napoleon Lajosnak már egyszer szokása meglepő ugrásokat tenni, „mentő tényeket" mutatni fel az álmélkodó világnak. Most is, midőn már kétségbe akart esni a világ a világbéke örökkévalóságának megrendülésén a miatt, hogy az udvarias módról még ellensége iránt is megfeledkezni nem képes franczia az orosznak parányi finomságot mondott, mi bár valótlan, de annak nagyon jól esett: most is, mondjuk, az ozosz követ nov. 12-éni pompás és nyájas fogadtatásának daczára kiderül, hogy a franczia hüvelyben rejlő kard még mindig jó angol aczél s az uj barátság mellett is szilárdan áll egy régi megprobált szövetség.

A párisi lapok a minap menynyire törekedtek elhitelni a világgal, miképp a franczia, a portánál győzelmet vivott ki az angol és osztrák ellen, a minek következtében a békeszerződés még teljesitetlen pontjai legott a franczia kormány ohajtásaihoz képest fognának szabályoztatni. S még most is, midőn világosan áll az angol befolyás tulnyomósága, alig hiheti a franczia sajtó egy része a Reshid kabinet állandóságát; holott, mint tudjuk, a porta a dunaifejedelemségek, Bolgrád, a kigyósziget s több más kérdés iránti kivánatainak egyezik Angliával és Austriával, s ezen hatalmak által szárazon és tengeren födözve lévén, hogy ne ragaszkodjék ugyanazoknak politikájához is? — s másfelől alig vala hihető, hogy Napoleon Lajos ez idő szerint ösztönt érezhessen magában az angol szövetséggeli felhagyásra. E szövetség neki, mint közönségesen tudva van, nagy előnyöket nyujtott, sokkal nagyobbakat, mint a britteknek a franczia. Senki se hagy fel könnyedén ily szerzeménynyel, s a francziák császárjától hideg számitást és higgadt megfontolást legkevésbé tagadhatni meg. Tán hogy egynéhány párisi lap, névszerint a „Constitutionnel" igen is elhajtották a sulykot az angol szövetség ellen: e pontot illetőleg érzékenyek Londonban, éppen mert kevesebb haszot huztak belőle. A „Moniteur" jókor tért viszsza a helyes utra — kétségkivül Persigny szorgalmára — s az ügy most mindenesetre ugy áll, hogy Anglia megnyerte a diplomatiai diadalt s nem csupán Konstántinápolyban. A szövetség pedig most ujból biztositottnak tartható, a legujabb hirek szerint. A „Morning Post" Palmerston lord közlönye, nov. 13 án igy hangzik:

„Fő fontosságu dolog, oly perczben, mint a mostani, a hirlapvilág tulzásait megczáfolni s az igazságot egyszerűen közhirré tenni. Mi tehát jelentjük, miképp okunk van hinni, hogy az Anglia és Franczia ország közti szövetség soha szilárdabb és hivebb nem volt, mint jelenleg. Igaz, hogy utóbbi időben a két kormány, noha egyátalában nem viszálkodott, több alárendelt kérdésre nézve eltérő nézetet ápolt s különböző álláspontot vön. Ez tán az esetlegnek volt következménye. Bizonyára nem annak tulajdonitandó, mintha valódi összeütközés lett volna Napoleon császár s a felséges királynő kormányának érzelmeik és nézeteikben. Ugy hiszszük, bizonyosság van most arra nézve, hogy a két kormány, mint korábbi időben, egymással kezet fogva jár s közösen kivánandják azon szerződés betöltését, a melyért együtt harczoltak és győztek!

A „hüség" erősitését — mond a „N. P. Z." nem akarjuk itt taglalni — azt a jövő fogja eldönteni; természetesen meg vagyunk győződve, hogy a szövetség nem fog tovább tartani, mint azt az érdekek kivánják: minthogy érdekek szövetsége az. Közelebb azon állitása érdekel a „M Postnak" miszerint Anglia és Franczia ország a függő kérdésekre nézve egyesek s azoknak megoldását közös erővel idézendik elő. Azonban, mint tudjuk, Anglia és Austria az ellen vannak, hogy e megoldás az illető hatalmak conferentiája utján történjék, és igy franczia ország nak aikalmasint fel kellett hagyni e kivánatával, mint már szóltak is erről a lapok. A kérdések fölött ügyekezni fognak — mint már a „Moniteur" is tett erre ujjmutatást — előlegesen diplomatiai tárgyalások által egyezkedni a nélkül, hogy conferentiákba lépnének ösz-sze. Ugyan e nézet uralkodik a bécsi diplomatiai körökben is. A conferentiákat megelőző egyezkedésekben az a jó: már előre lehetetlenné tenni azt, hogy a conferentiák eredmény nélkül maradjanak.

— A londoni udvar melletti nápolyi követ Carini utleveleit megkapva, nov. 13-án már Párisban volt, honnan Italiába volt utazandó. A párisi udvarnál levő nápolyi követ Antonini nov. 14-én Brüsselbe utazott, a dolgok további sorát ott bévárandó. —

— A persák elleni angol készület nagyszerü mérvben foly. Heratot, hir szerint, bevették volna a persák, de az afghanoktól viszszaverettek. A „Morning Post" hiszi, hogy orosz örsereg van Heratban; kivánja a persa szolgálatban lévő franczia tisztek viszszahivását, s az angol és franczia politika öszvehangzását Persiában; reméli, hogy Korrack sziget (vagy Chareds a persiai öbölben) el van foglalva

— A placat-irodalom folyvást virágzik Párisban, s az ügynököknek nem kis bajuk van a sajtó ezen uj nemével. Igy termett ujra Páris falaira a napokban egy Lajos Filep korabeli ragasztvány: „kerestetik néhány tenyeres talpas egyén, egy udvar és két kamara kiseprésére."

UJ POSTA.

A francziák császára Kisseleff grófot nov. 13-án a hivatalos bemutatás után egy ablaksarokba vonta s ott majd egy óra hoszszat beszélgetett vele. Csak egynéhány szó jutott a jelenlévők fülébe — „a situatio, — Angliához viszonyunk," mi elég annak tanusitására mint iparkodott a császár az uj orosz követ megnyugtatásán. Az császári beszéd sem egyeb mint kisértet, az Oroszországnak nyujtott keserü lapdacsat valamenynyire megnádmézelni. Az orosz követ arcza nem igen derült volt hallomás szerint, midőn a tuileriákat elhagyá.

A helyzet meg van tisztitva most minden ketértelmüségtől, és Oroszország, mely Angol- és Francziaország közé akart lépni, saját helyére van utalva. Különben a császár törekszik azon figyelmes bánást, melyről beszédében szólott, szemelyesen Kisseleff grófra árasztani. E diplomáta a jelen évben a tuileriák arszlána leend, valamint a spanyol követ Serrano neje az arszlánné. — Kisseleff ur bizonyos megtánczoltatott medvének érezheti magát, vagy tarthatják őt az udvaron kivüliek. —

Az angol lapok diadalmi önérzettel harsogtatják ügyök győzelmét, s ennek folytán a Bolgrád es Kigyosziget miatti viszálykodat ugy adják elő, mint nemsokára elenyészendőket. Az orosz kormány beléegyezett volna, hogy a sziget iránti igényeivel felhagyjon, s a sziget egy europai bizottmány felügyelősége alá fogna állitatni. Bolgrádról szintén le fogna mondani Oroszország, a nélkül hogy e kérdésnek congressus általi eldöntetését kivánná.

— A párisi hirlapok félhivatalosan oda utasittattak, hogy orosz vaspályavállalatokra vonatkozó hirdetéseket közzé ne tegyenek. A nov. 16-ki „Pays" jelenti, hogy franczia tőkepénzek az orosz vasut-válalatokbani részességre nem fognának bocsátatni. — Antonini nápolyi követ 16-án még mindig Párisban volt a „Debats" szerint. —

— Spanyolországi hireink nagyon vészjósok. Alanta munkások insége, lent a politikai cselszövénykedés mind nevekedik Bizonyos lelkészek befolyása alatt azon müködnek, hogy a királynőt lemondásra birják s a királyt Spanyol regenssé kikiáltsák. — 15 én kelt madridi tudósitás folytán ismét meg van engedve a magánosoknak egyházijavakat vásárolni, miután e tárgyban a cortesek mitsem határoztak. — Az ostrom-állapot egész Spanyolországban meg van szüntetve. — A királynő jóakaratának jeléül Narvaeznek az udvari istáló legszebb lóvát, egy pompás barnát ajándékozott. Lesz hát jó lova Narvaeznek, hogy szükség esetén és talán nem soká, ismét nyargalhasson Spanyolországból a franczia határok felé ha uj állomcsinyban lelendi mulatságát a jó Izabella.

Nyilt posta.

— Gyulai P. Münchenben. A lapokat megrendeltük. Engedje, hogy öntől ne fogadjunk el előfizetést, hanem a helyett inkább várjuk kedves igéretének mielőbbi teljesitését. M'élvelkben gazdag napokat kivánunk önnek a „bérczes hazából"!

— Szabó K. tanár Körözsön. V. I. és H S. barátságosan üdvözlik önt, s igen sajnálják, hogy a kérdéses eredeti kézirat hollétéről értesitéssel nem szolgálhatnak.

— Szilágyi S. tanár Körözsön. Czikkét mielőbb közölni fogjuk.

— Baltazárnak. A „tubaózsa" czimü költői beszélyt több oknál fogva nem közölhetjük.

— Ordasnak. A történeti beszélynek mindenesetre előnyt adunk a nem történetiek felett, de ez az öné a legszükségesebb tulajdonokat nélküzöi; ezért nemesak előnyt nem adhatunk mások felett, de még csak nem is közölhetjük. Inkább jó forditást, mint gyönge eredetit! ez jelszavunk.

— D. M. Vásárhelyt. Kérjük más laphoz beküldeni czikkét, melyet—mint sok más ahoz hasonló, hozzánk csoportosan beküldött polemikus irányu levelet — nem használhatunk fel. Eddigi magunktartását mindenki helyesli. Ez nekünk bőséges elégtétel. Hogy levelét bérmentetlenül küldte be, nem helyrehozhatlan hiba.

— J. István. M. Vásárhelytt. Tudakozólása következtében értesitjük, hogy, miután pénze az illető helyre áttétetett, lapunk ez évnegyedi, megrendelt folyamáért 2 f. 40 p. kral tartozik.

— A „Pesti Napló" és „Hölgyfutár"-tól, valamint a „Budapesti hirlap"-tól is még mind nem voltunk szerencsések cserepéldányt nyerni.

Gabonaár bécsi mérő, p, p. Kolozsvár nov. 20-kán. Búza 4 ft. — kr. Elegybúza 2 ft. 56 kr. Rozs 1 ft. 36 kr. Árpa 1 ft. 44 kr. Zab — ft. 52 kr. Törökbúza 1 ft. 16 kr. Burgonya 1 ft. — kr.

Sajtóhibák. Mult szám 60-ik l. első h. 13 sor. olvasd: Redcliffnek; negyedik hasáb 6-ik sorában városban helyett olvasd: tanácsban; 12-ik sorában Oroszország helyett olvasd: Oroszországot.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: **BERDE ÁRON.**

HIRDETÉSEK.

(40)

Dr. SUIN de BOUTEMARD-féle füszeres

FOG-PÉP (Zahn-Pasta)

Mint tudva van a különbféle FOGPÓROK használása nemcsak nem elégséges a fogakat minden ületől tökéletesen megtisztitani s azok fényét ismét helyreállitani, hanem ezen porforma szerek folytonosan használva, m g részint a foghusra, részint a fogzománczra káros hatással is vannak. **E tények** több évi tapasztalások gyüjtésére és kémlelődésekre szolgáltak indokul egy **czélszerübb formáju** fogszert feltalálhatni, minek eredménye lett: Dr. SUIN de BOUTEMARD FÜSZERES FOG-PÉPE.

A **pép-forma** t. i. oly formának bizonyult be, mely a foghust edző hatásánál fogva egyszersmind a legbiztosb s legártatlanabb fogtisztitó szer, mely a fogak közt képződő állati és növényi élödiek (Parasiten) elpusztulását eszközli, s mely jótékony befolyást gyakorol az egész szájüregre és annak szagára, minélfogva tehát joggal legjobb szerül ajánltathatik, mely a fogak — **az emberi szépség és egészség oly lényeges részének** — müvelésére és fentartására s szenvedő bajok elháritására alkalmatos.

A dr. SUIN de BOUTEMARD-féle FOG-PÉP tehát, a szépitési vegyészet mostani álláspontja szerint a fogmüvelésre nézve legnagyobb nyereményül tekinteithetik, és kaphatni igaz valódiságában WOLF testvérek gyógyszertárában Kolozsvárt, pakétját 40 pkrajczárért.

(39)

Cs. k. kiválts.

Anatherin szájviz.

POPP G. J.

gyakorlati fogorvostól Bécsben, a várban Goldschmied-utcza 604 szám alatt.

E szájviz hasznossága mellett 1000-nél több bizonyitvány szól a legjelesb tekintélyektől, valamint a naponként emelkedő fogyasztás is, mely a birodalomban szinte 200 raktárt tett szükségessé, azt bizonyitja, hogy e szernél, a száj minden betegségeiben, jobb nincs.

Minden üvegecskének hasonló alakja van, mint az itt álló kicsinyitett rajzolat, és saját pecsétemmel van ellátva. Minden raktár köteles egy üveg szájvizet csak 1 f. 20 pkron árulni.

Kapható e szájviz

Kolozsvártt Wolff J. gyógyszerész, Beszterczén Dietrich Sámuel, Brassóban Kinn és Klokner. Fejérvártt C. M. Megay, N. Szebenben Zöhrer és A. Popp, Segesvártt J. B. Misselbacher, M. Vásárhelytt J. D. Fogarassy, Szász-Régenben Dietrich és Wachmer, Szászváros on J. F. Leonhard, Tordán Wolff Gábor uraknál.

Bizonyitvány.

Felhiva érzem magam a Popp, bécsi fogorvos urtól feltalált Anatherin szájvizet mindenkinek ajánlani, a ki foghus-vérzesben szenved vagy rosz fogai vannak, minthogy magam is használtam s valóban a legjobb hatását tapasztaltam. — Znaim, jun. 1854.

Walter János s. k.
polgár Znaimban.

(34) (2—3)

Felvilágositás.

Thorda Mivel hirlapilag (a Magyar futár által) tudósitva vagyunk, hogy néhai gróf Tholdi Lajos ur talán egy nem természetes halál azaz méreg által, halt volna el, ezen csúf gyanusitás által nemcsak a testamentaria, hanem a néhainak volt házi orvosa, ugy halála után a fölbontó orvos urak is gyanusittatnak, minek következtében, a föladás valóságának elérhetése végett, a szebeni mlgs fötörvényszék a testnek ujabbi fölbontását és a belrészeknek vegytani vizsgálatát rendelte, és a mint gyanitani lehet, a vizsgálat alatt mit sem találtak, mely által a néhai (hamis hirszerinti) hirtelen halála előidéztetett volna. Ezért tehát szükségesnek tartjuk ezen vádló petricsevich mlgs Horvát Dániel urat hirlapilag megnevezni; ki nem a néhai gróf urnak fiatal korában történt halálát gyászolja, hanem annak hátrahagyott vagyonát, melyet más javára testált; fájlalja — a néhai gróf ur mind független és semmi pflichttheilal nem tartozó, bárkinek is testálhatta volna — Mivel itten hirszerint egy hirtelen halálról van szó, szükségesnek láttuk tisztelt olvasóinkkal azt hirlapilag tudatni, hogy a néhai gróf Tholdi Lajos urnak betegsége már 1847-dik évben kezdődött, mely egy letétel (metastasis crustae serpiginosae) következtében, egy mell és szivzacskó vizkórt fejtett ki, ezen kivül a fölbontásnál a szivizmainak nagy része elszijjasodva találtatott (hypertrophia cordis), mely elébb irt betegség le folyásában, s mint gyógyithatlan organicus baj, halálát siettette.

A vádló urat kérjük ilynemü alacsonyitó vádokkal, mely által ugy is csak magamagát piszkolta bé, fölhagyni, mert ez által egy elérhetetlen czélhoz ugy sem juthat.

P.

(32) (3—3)

FELKÉRÉS. Ily czimü ó-német költemény: „der hörnerne Siegfried," fölötti tudományos vizsgálódásokjavára, szükséges lévén annak minél több másolatait s nyomtatásait összegyüjteni, az egymássali összehasonlitás és viszonos megigazitás végett: e végre szives felkérés intéztetik az irodalom mindazon barátaihoz, a kik ily nemü tanulmányokkal foglalkoznak, hogy ha netalán az érdeklett költemény valamely régi példányának birtokában volnának, vagy egy ilyennek honunk valamely könyvtárában vagy magánygyüjteményében léteztéről tudomásuk lenne, szivcskedjenek arról az alólirt bizottmányt tudósitani.

Az erdélyi honisme-egylet bizottmányától. Szeben, oct. 8 1856.

(30) 4—4)

ELADÓ HÁZ, GYÜMÖLCSÖSKERTTEL.

Kolozsvártt a kétviz közt fekvö 429-dik számu néhai cs. k. főharminczados Darnoczi háza, nemes faju gyümölcsös kertjével szabad kézből eladó. Venni szándékozók bővebben értekezhetnek cs. k. főharminczados Dietrich A. urnál.

Nyomatott az ev. ref. fötanoda nyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.